

R-728354815

420

ARCHITEKTONICKÁ A PROJEKČNÍ KANCELÁŘ

Ing.arch. Ivona Záklasníková Navrátilová

Kšírova 187, 619 00 Brno

tel. : +420 737 92 16 92

e-mail : zaklasnikova@volny.cz

ČNB PRAHA - PODATELNA 4
19.05.17 08:16 01848

Česká národní banka

Ing. ERBAN Luděk

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Ceska narodni banka

Doručeno: 19.05.2017 08:21

2017/070378/CNB

listy: 5

přílohy:

druh:

li/sv:

cnbaes65557816

Datum: 5.5.2017

Akce: **Kamenné a dekorativní prvky z atiky domu č.18 na Rooseveltově ulici v Brně**

Zpráva o restaurátorském průzkumu a návrh restaurátorského zásahu
pobočka ČNB – Brno, Rooseveltova 18

Místo: Rooseveltova 575/18, Brno
katastrální území Město Brno
pozemek parcelní číslo 100

Věc: **Závazné stanovisko MMB - OPP**

Investor: Česká národní banka
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

Vážený pane inženýre,

z pověření pana MgA. Petra Tůmy Vám posílám originál závazného stanoviska MMB - OPP na výše uvedenou akci – viz příloha.

S pozdravem

Ing. arch. Ivona Záklasníková Navrátilová
Kšírova 187, 619 00 Brno
tel: 737 921692
e-mail: zaklasnikova@volny.cz

Přílohy:

- Závazné stanovisko MMB – OPP (originál)

Spisová značka Číslo jednací
OPP/MMB/0124260/2017 MMB/0124260/2017/K/zs

Vyřizuje, tel., e-mail Brno dne
Ing.arch. Lea Kulisková, Ph.D. 17.4.2017
54217 3233
kuliskova.lea@brno.cz

- Ing.arch. Ivona Záklasníková Navrátilová, Kšírova 187, 619 00 Brno

Z á v a z n é s t a n o v i s k o

Odbor památkové péče Magistrátu města Brna (dále jen OPP MMB), jako věcně a místně příslušný správní orgán podle ustanovení §61 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů a §10 a §11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, po provedeném řízení podle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, na základě žádosti podané dne 17.3.2017 vlastníkem nemovitosti, tj. Českou národní bankou, IČ 48136450, Rooseveltova 18, 601 10 Brno, zastoupeným dle plné moci ze dne 5.3.2017 Ing.arch. Ivonou Záklasníkovou Navrátilovou, IČ 67056792, Kšírova 187, 619 00 Brno, tímto v souladu s ustanovením §14 odst.1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,

v y d á v á

ve věci: **Rooseveltova 18, č.p. 575, pozemek parc. č. 100, k.ú. Město Brno,**

- *kulturní památka rejstř. č. 48185/7-7500 Ústředního seznamu kulturních památek ČR*
- *Městská památková rezervace Brno ustanovená vládním nařízením č. 54/1989 Sb.*
budova České národní banky – obnova kamenných dekorativních prvků z atiky budovy

z á v a z n é s t a n o v i s k o :

provedení obnovy architektonických prvků výzdoby atiky budovy České národní banky, Rooseveltova 18 v Brně, dle žádosti a předložené dokumentace „*Zpráva o restaurátorském průzkumu a návrh restaurátorského zásahu. Kamenné dekorativní prvky z atiky domu č. 18 na Rooseveltově ulici v Brně.*“ vypracované v roce 2017 MgA. Petrem Tůmou, akad. soch. a rest., je dle §14 odst.3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,

p ř í p u s t n é

při dodržení následujících podmínek, které zajistí vlastník, stanovených v souladu s ustanovením §10 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů:

1. Před zahájením a v průběhu provádění prací budou svolávány kontrolní dny, na které bude zván Národní památkový ústav územní odborné pracoviště (NPÚ ÚOP) v Brně a OPP MMB, na vstupním kontrolním dni akce bude projednán postup prací.

2. Práce spojené s restaurováním dekorativních architektonických prvků z kamene bude provádět držitel oprávnění Ministerstva kultury ČR pro restaurování kamene.
3. Ukončení prací proběhne v rámci závěrečného kontrolního dne, na který vlastník kulturní památky přizve dodavatele prací, OPP MMB a NPÚ ÚOP v Brně k posouzení provedených prací.
4. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a po ukončení první etapy prací bude zajištěno zpracování závěrečné restaurátorské zprávy, která bude předána vlastníku kulturní památky a NPÚ ÚOP v Brně k archivování.

O d ů v o d n ě n í

OPP MMB obdržel žádost o vydání závazného stanoviska výše uvedené ve věci. Budova ČNB Rooseveltova 18 v Brně je vedena ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř. č. 48185/7-7500 a je součástí Městské památkové rezervace (MPR) Brno, rejstř. č. 1049, ustanovené nařízením vlády ČSR č. 54/1989 Sb. ze dne 19.4.1989.

OPP MMB si vyžádal v souladu s ustanovením § 14 odst. 6, zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, ve výše uvedené věci písemné vyjádření NPÚ ÚOP v Brně, jako odborné organizace státní památkové péče, které bylo vyhotoveno dne 4.3.2017 pod č.j. NPÚ 371/22444/2017 – ZM a na OPP MMB doručeno dne 13.4.2017.

Předmětem žádosti je návrh obnovy kamenných architektonických prvků atiky, který byl stanoven na základě doplňujícího průzkumu, jehož cílem bylo zjištění aktuálního stavu všech demontovaných prvků dílně restaurátora. Z provedeného průzkumu vyplynula následující zjištění: „jak bylo uvedeno v úvodu, mezi lety 2011 – 2015 bylo realizováno několik nezávislých průzkumů, jejichž výsledky se v podstatě shodují v hodnocení celkového stavu kamenných prvků i ve výběru těch nejvýrazněji poškozených. Během průzkumu demontovaných kamenných prvků v roce 2017 nebyla učiněna nová zásadní zjištění, spíše se jednalo o potvrzení některých předpokladů předcházejících průzkumů a upřesnění závažnosti a rozsahu poškození jednotlivých prvků. Jedním z důležitých poznatků bylo pozitivní ověření domněnky, že na první pohled nepříliš závažně vyhlížející poškození, navíc překrytá vrstvou fasádní barvy, mohou být příznaky podstatné destrukce. Podezření, že nepříliš zřetelné "vlasové" trhliny, identifikované v předchozích průzkumech jako známky potenciálního nebezpečí, se během demontáže kamenných prvků a v průběhu provádění jejich následujícího průzkumu potvrdilo jako oprávněné. V několika případech došlo k odlomení podstatných částí kamenného prvku (např. V3, V4, V5, V6, O5), v jiných ke zjištění existence trhliny zcela prostupující kamenný blok (např. O14, O13, V3). Jedná se o vážná poškození, která vážně ohrožují celkovou kompaktnost a stabilitu kamenných prvků. Dílčí odstranění fasádního silikonového nátěru umožnilo získat rámcovou představu o rozsahu nevyhovujících doplňků chybějících částí. V první řadě se ukázalo, že tmavým pačkem připraveným pravděpodobně z cementu s vysokým podílem popílku a z akrylátu je natřen v podstatě celý povrch kamenných prvků, pravděpodobně také těch, které nebyly demontovány (M1 - M27 - madla balustrády, Ok - vikýř s volutovými křídly). Na některých plochách se nátěr pačkem mění ve vrstvy dosahující síly až 1 cm. Tmelem jsou často nahrazeny poměrně rozsáhlé plochy a objemné části původní hmoty. Více než polovina obelisků má reliéfní rostlinný ornament na čelní straně zcela nově doplněn (vymodelován v nevyhovujícím tmelu - obelisky V1, V2, V3, V5, V7, V8, V12, V13, V14). Potvrdila se rovněž domněnka o tom že, v rámci poslední opravy v letech 1996 - 1998 nebyl kámen petrifikován, ale pouze přetřen výše zmíněným pačkem. Plochy pod pačkem jsou místy narušeny probíhající povrchovou korozí, místy pačok odpadává spolu s povrchovou vrstvou kamene, narušený kámen pod pačkem je prostoupený mikrotrhlinami i silnějšími trhlinami, je nesoudržný, při mechanickém namáhání se drolí a postupně rozpadá. Jinde byl kámen po odstranění nátěru a naměkčení vrstvy pačoku tak destruován, že jen mírným mechanickým namáháním se zcela rozpadl (reliéfní ornamenty na volutových křídlech obou štítů s orlicemi - Z1 a Z2, reliéfní ornamenty a reliéfy orlic na samotných štítech - Z1, Z2). Provedením sond do válcovitých železobetonových náliků v horních partiích patek váz V1 a V6 byla odhalena proporce a tvar horní části patek, včetně "perel" po jejich obvodu. Vzhledem ke kvalitě použitého kamene, umístění váz na atice, míry namáhání kamenného prvku vnějšími vlivy a předpokladatelné životnosti budovy lze toto místo (zúžení patky) označit jako celkově staticky poddimenzované. Kamenný prvek byl v minulosti právem považován za potenciálně rizikový z hlediska veřejné bezpečnosti. Bylo tedy potvrzeno, že se jedná o v minulosti provedené preventivní bezpečnostní opatření (statické zabezpečení).

Vzhledem k potvrzení většiny předpokladů průzkumů dotyčných prvků provedených v letech 2011 - 2016, lze při odhadu stavu kamenných prvků, které nebyly demontovány a zůstaly na atice budovy, vyjít ze závěrů těchto dřívějších průzkumů. Jedná se především o madla balustrády a krycí desky pilířků, na nichž jsou madla položena. Na základě vývoje stavu těchto kamenných prvků je možné se domnívat, že jejich poškození je způsobováno převážně působením vody, následujícím způsobem: A) horizontální plochy časem přišly (působení vody, ultrafialového záření) o svůj nátěr a tím především o jeho hyrofóbní účinky, což zapříčiňuje stále silnější vsakování vody do porézní hmoty kamene; B) na vertikálních plochách a na podhledech nátěr zůstal, a brání vysychání kamene; C) voda v kameni dlouhodobě působí - v letním období narušuje ve vodě rozpustné horninotvorné minerály a podílí se na chemických procesech vnitřně narušujících kámen, v zimním období mrzne a trhá periferní, oslabené oblasti bloku, v tomto případě především rohy a hrany profilovaných částí (viz fotodokumentace restaurátorských průzkumů z let 2011 - 2015).“

Na základě těchto zjištění, jež jsou se všemi podrobnostmi specifikována v předloženém materiálu, byla po konzultaci se zástupci státní památkové péče upřesněna koncepce obnovy, na jejímž základě byla zpracována podrobná pasportizace prvků, včetně návrhu na restaurování a obnovu dekorativních prvků atiky. Vzhledem k tomu, že se v podstatě shodují výsledky dříve provedených průzkumů kamenných prvků na atice s poznatky zjištěními během průzkumu demontovaných kamenných prvků v roce 2017, také aktuální návrh restaurátorského zásahu je principiálně shodný s předchozími, je více méně pouze upřesněn rozsah již dříve navrhovaných prací:

Koncepce restaurátorského zásahu:

obecně se koncepce budoucího restaurátorského zásahu pohybuje mezi dvěma přístupy:

Konzervační přístup, jehož snahou je minimalizace zásahů do restaurovaného objektu a řešení pouze akutních, především funkčních, problémů (např. statických), přičemž samotná estetizace díla se odehrává převážně v rovině barevného zklidnění a rezignace na doplňování chybějících částí. Jde o upřednostnění stávajícího stavu památky včetně jejího poškození, které je vnímáno jako hodnotná přirozená vlastnost a stopa historie neoddělitelná od díla. Rekonstrukční přístup, prosazuje dosažení takového stavu díla, který se pokud možno blíží původnímu vzhledu v době jeho realizace. V rámci tohoto přístupu je hmota díla doplňována do více méně plného, kompletního objemu. Mladší restaurátorské a rekonstrukční zásahy nejsou vnímány jako kvalitní hodnota, degradují-li z estetického nebo technického hlediska dílo. Dotyčné zkoumané kamenné prvky z atiky budovy č. 18 na Rooseveltově ulici jsou nedílnou součástí fasády. Celá fasáda je barevně sjednocena nátěrem, tudíž použití kamene na atice má v tomto případě pouze technický, nikoliv estetický důvod. Proto je, vhodné při budoucím restaurování těchto kamenných prvků upřednostnit rekonstrukční přístupy a provést restaurování s vědomím hlavního cíle – "bezproblémová" dlouhodobá funkce (technická i estetická) restaurovaných prvků v rámci celé fasády budovy, se zvláštním zřetelem na případná rizika zvoleného řešení z hlediska veřejné bezpečnosti.

Prekonsolidace: lokální čištění za sucha – citlivé manuální mechanické odstranění méně odolných vrstev nečistot, zbytků starších nátěrů, vegetace, vrstev štuky. Lokální petrifikace partií ohrožených poškozením při následujících restaurátorských zásazích (čištění, demontáž, atd.) vhodným organokřemičitanovým zpevňovačem.

Očištění: manuální mechanické odstranění méně odolných vrstev nečistot, sekundárních nátěrů pačokem, vegetace, nevyhovujících vrstev štuky, nevyhovujících doplňků a výplní spár, včetně železobetonových límců nacházejících se na patkách váz. Aplikace herbicidního přípravku – umrtvení mikrovegetace (lišejníky, řasy). Sejmутí oddělených částí kamenných prvků – v následujících etapách restaurování budou tyto části zpevněny a osazeny zpět na svá místa, případně nahrazeny modelovanými nebo kamennými doplňky. Citlivé očištění povrchu tlakovou vodou (vějířovým paprskem o nízkém tlaku) s přidávkou vhodného tenzidu. Kompletní odstranění stávajícího silikonového fasádního nátěru pomocí vhodného chemického přípravku, který žádným způsobem nepoškodí čištěné kamenné prvky ani negativně neovlivní jejich budoucí stav. Odstranění nátěru je nutné pro možnost kvalitního provedení následujících etap restaurování (především zpevnění kamene).

Odsolení: vzhledem k silnému zasolení zjištěnému u dvou zkoumaných kamenných prvků, doporučuji provést rozsáhlejší průzkum zasolení zaměřený jednak na zjištění zdroje zasolení a jednak na určení celkového rozsahu zasolení a na jeho lokalizaci. Na základě výsledků tohoto průzkumu bude provedeno snížení obsahu těchto solí v kamenných prvcích formou opakovaných odsolovacích zábalů do modifikované celulózové buničiny, případně aplikací jiného vhodného na celý povrch kamenných prvků. Cílem tohoto zásahu je snížit obsah vodorozpustných solí, podílejících se významně na korozních procesech, a zmenšit tak riziko poškozování kamene v budoucnosti. Počet odsolovacích cyklů (opakovaných aplikací) bude určen v závislosti na výsledcích laboratorních průzkumů. Skutečně účinné snižování obsahu vodorozpustných solí v kamenném materiálu touto metodou je časově značně náročný proces vyžadující vhodné počasí, resp. kryptoklima, proto je třeba s tímto faktem počítat během přípravy harmonogramu restaurátorských prací.

Konsolidace: celkové zpevnění přípravkem na bázi organokřemičitanů. Výrazněji narušené partie budou zpevněny opakovaně, případně bude lokálně použit zpevňovač o vyšší koncentraci. Povrchové vlasové trhliny budou zainjektovány organokřemičitanovým injektážním prostředkem. Trhliny tektonického původu prostupující celým blokem nebo jeho částí budou, v případě že neohrožují statiku nebo integritu kamenného prvku, budou zainjektovány přípravkem na bázi plněných epoxidových pryskyřic a zajištěny čepy z nerezové oceli tak, aby nedomohlo dojít k šíření trhliny nebo oddělení a pádu odtržené části kamenného prvku. Definitivní povrchová úprava trhlín bude provedena v rámci etapy doplnění chybějících částí. Oddělené části, v případě jejich způsobilosti, budou petrifikovány a osazeny na svá místa pomocí lepidla na bázi epoxidové pryskyřice případně navíc zajištěny vhodnými kotvicemi prvky z nerezové oceli.

Doplnění chybějících částí: domodelování menších chybějících částí tmelem na bázi hydraulického minerálního pojiva. Plnivem tmelu budou křemičité písky vhodných frakcí. Tato doplňovací hmota bude modifikována vhodnou akrylátovou disperzí a probarvena kvalitními anorganickými pigmenty tak, aby se především strukturálně a do určité míry také barevně přiblížila vzhledu původního kamene. Výsledná tvrdost doplňovací hmoty bude přizpůsobena vlastnostem doplňovaného kamene. Obdobným tmelem budou povrchově upraveny také konsolidované trhliny. Velké chybějící části budou doplněny formou kamenných doplňků, tzv. filuňků. V místě chybějící části bude sekáním vytvořeno tvarově vhodné "lůžko", do něž bude osazen bloček nového materiálu obdobného typu a vlastností (v tomto případě hořický pískovec). Do bločku, přilepeného vhodně upraveným epoxidovým lepidlem a v případě nutnosti zajištěného také vhodným kotvicím prvkem z nerezové oceli, bude vysekána chybějící část. V případě modelačně složitějších částí bude nejprve zhotoven sádrový model (chybějící část bude vymodelována ze sochařské hlíny a následně odlita ze sádry), který poslouží jako tvarový vzor pro vysekání chybějící části (např. reliéfní rostlinné ornamenty chybějící na znacích a volutách Z1 a Z2). Spára v místě osazení filuňku bude povrchově upravena tmelem pro doplnění chybějících částí (viz výše). Řada kamenných prvků nebo jejich částí jsou již poškozeny do té míry, že bude třeba provést jejich nahrazení kopiemi. Bude se jednat buď o nahrazení celého kamenného prvku, nebo jeho destruované části, přičemž bude muset být vhodně zvolen nový spárořez (místo, kde dojde k oddělení poškozené části prvku tzn. místo, kde bude v budoucnu nová spára). Konečné rozhodování o tom, zda kamenný prvek je třeba měnit či nikoliv může být zodpovědně činěno až po provedení odstranění nátěru z dotyčného prvku, tzn. v průběhu restaurování. Při rozhodování o řešení problému potřeby nahrazení zničených kamenných prvků existují v zásadě dvě možnosti: A) Zhotovení betonových faksimilií, odlitím, resp. vydusáním do forem sejmutých z originálních kamenných prvků. B) Výroba nových kamenných kopií – faksimilií vysekaných do kvalitního odolného pískovce. Investorem byla zvolena varianta kamenných sekanych kopií, která je z hlediska budoucí životnosti několikanásobně výhodnější, ale zároveň je časově náročnější její realizace. Pro provedení kopií bude třeba připravit "modely" - tzn. kvalitně zrestaurované originální kamenné prvky, vždy minimálně jeden pro každý kopírovaný typ kamenného prvku. Kamenné prvky budou podle modelů tradičními kamenosochařskými reprodukčními postupy vysekaný do bloků kvalitního trvanlivého pískovce (vyhnánovský pískovec). V případě sekání pouze částí kamenných prvků, budou tyto nově vyrobené části pomocí čepů z nerezové oceli kvalitně spojeny s originály pomocí vhodného lepidla na bázi epoxidu. Pro příklad: tělo originální konsolidované vázy bude osazeno na nově vyrobenou patku. Jako kopii části kamenného prvku lze vnímat také zhotovení reliéfu na ploše těla obelisku. Reliéf bude vysekán do samostatné desky a následně osazen - deska ve tvaru základní plochy reliéfu bude vsazena do cca 4 cm hlubokého lůžka, které vznikne odsekáním původní hmoty. Spára v místě vsazení filuňku bude povrchově upravena tmelem s minerálním pojivem pro doplnění chybějících částí (viz fotografie níže).

Kovové prvky: Na obě vévodské koruny (prvky Z1 a Z2) budou doplněny křížky. Volba materiálu křížků bude učiněna ve spolupráci investora, odpovědného zástupce příslušného orgánu státní památkové péče a restaurátora. Navrhováno je zhotovit křížek z nerezového ocelového plechu nebo z kamene – konečná podoba křížků bude určena výběrem z grafických návrhů, které budou pro tento účel vyrobeny restaurátorem v průběhu prací. Železné prvky, které nebudou vyjímány (táhla u (Z1 a Z2) budou důsledně zbaveny rzi a konzervačně ošetřeny vhodnými nátěry (exteriérová barva s vysokým obsahem zinku) tak, aby byla prodloužena jejich trvanlivost a zároveň nebyly problematizovány další konzervační zásahy, které bude třeba provést v budoucnosti. Vyměněno bude ukotvení táhel v prvcích Z1 a Z2 a to následujícím způsobem: železná kotva nacházející se v kameni bude nahrazena nerezovou, která bude v rámci montáže opět připevněna pomocí nerezového šroubu k ošetřenému původnímu táhlu.

Montáž: Demontované a nově vyrobené kopie kamenných prvků budou osazeny zpět na svá místa na vápennou maltu modifikovanou minerálním hydraulickým pojivem a v případě potřeby zajištěny kotvicemi prvky vyrobenými z nerezové oceli. Spáry mezi kamennými bloky budou vyplněny kvalitní vápennou maltou modifikovanou hydraulickým minerálním pojivem.

Konečná povrchová úprava: konečná povrchová úprava bude provedena celkovým nátěrem restaurovaných prvků, v souladu s celou fasádou. Volba nátěrové hmoty by měla vycházet z požadavku dostatečné paropropustnosti a dobré reverzibility (pro umožnění následujících restaurátorských zásahů na kamenných prvcích). Vzhledem k relativně dobré trvanlivosti a funkci dříve použité silikonové fasádní barvy je doporučováno pro nátěr kamenných prvků zvolit obdobný typ nátěrové hmoty. Zároveň z důvodu technologické (materiálové) jednotnosti pro možnost volby jednotné technologie celkové opravy fasády v budoucnosti (viz Přehled technologií a materiálů navržených pro restaurování).

Restaurátorská zpráva: po dokončení prací bude vypracována Zpráva o restaurování obsahující popis veškerých restaurátorských zásahů a nových zjištění. Součástí zprávy bude fotodokumentace průběžně zachycující jednotlivé etapy restaurování.

Návrh restaurování nedemontovaných kamenných prvků: záměrem investora je provést nejen restaurátorskou obnovu demontovaných kamenných prvků, ale i kamenných prvků, které zůstaly na atice objektu - madla balustrády, krycí desky piliřků, na nichž jsou madla položena a vikýř s volutovými křídly. Vzhledem k potvrzení většiny předpokladů průzkumů provedených v letech 2011 - 2016, lze při odhadu stavu těchto kamenných prvků vyjít ze závěrů těchto dřívějších průzkumů. Jedná se především o madla balustrády a krycí desky piliřků, na nichž jsou madla položena. Na základě vývoje stavu těchto kamenných prvků je možné se domnívat, že jejich poškození je způsobováno převážně působením vody, následujícím způsobem: A) horizontální plochy časem přišly (působení vody, ultrafialového záření) o svůj nátěr a tím především o jeho hydrofobní účinky, což zapříčiňuje stále silnější vsakování vody do porézní hmoty kamene; B) na vertikálních plochách a na podhledech nátěr zůstal, a brání vysychání kamene; C) voda v kameni dlouhodobě působí - v letním období narušuje ve vodě rozpustné horninotvorné minerály a podílí se na chemických procesech vnitřně narušujících kámen, v zimním období mrzne a trhá periferní, oslabené oblasti bloku, v tomto případě především rohy a hrany profilovaných částí (viz fotodokumentace restaurátorských průzkumů z let 2011 - 2015). Restaurátorské postupy navržené pro demontované prvky budou obdobně aplikovány na kamenné prvky ponechané na budově, s tím rozdílem že, způsob jejich provedení bude nutno přizpůsobit podmínkám na atice budovy a stavu těchto prvků. Restaurátorský zásah bude pokud možno lokální, včetně snímání fasádního nátěru. Zásah na vikýři s volutovými křídly (Ok) se pokud možno omezí na dolní partie boků a zadní strany volutových křídel a na "madlo balustrády" na kterém okno stojí. Zcela destruované větší části původní hmoty doporučuji nahradit kamennými doplňky – jedná se především o destruované podnože váz a obelisků, které na první pohled působí jako samostatné kvádry položené na krycích deskách piliřků balustrády, ale ve skutečnosti krycí deska i podnož jsou vysekány do jednoho bloku. V případě rozsáhlého narušení je z hlediska trvanlivosti výhodnější zbytek destruovaného kvádru odstranit a zcela nahradit novým. Obdobně byl tento problém vyřešen při opravě obelisku O11, kdy byl nový kvádr pevně spojen v jeden celek s obeliskem, a teprve v tomto stavu osazen zpět na své místo. Důležitým opatřením, které by mělo výrazně zpomalit destrukci madel balustrády a krycích desek piliřků bude zamezení vsakování vody oplechováním jejich horizontálních ploch. Použit bude olověný plech o dostatečné síle - je třeba, aby byl pochozí a v budoucích letech byla možná údržba s minimálním rizikem poškození. Upřesnění konkrétní technologie a způsobu provedení oplechování bude předmětem samostatného návrhu příslušného odborníka. Podle železných prvků (kramle případně čepy) vyjmutých z demontovaných kamenných prvků budou zhotoveny kopie z nerezové oceli. Tyto kopie nahradí původní železné korodující prvky. Konečná povrchová úprava bude provedena celkovým nátěrem restaurovaných prvků, v souladu s celou fasádou. Přesná hranice tohoto nátěru bude určena po zahájení restaurátorských prací, nicméně již dnes je třeba počítat, kromě nátěru restaurovaných prvků a minimálně s nutností lokální opravy nátěrů na plochách balustrády pod restaurovanými prvky, případně i s novým nátěrem celé atiky (v závislosti na jeho stavu, nebo budoucí míře jeho poškození během restaurátorského zásahu). Volba nátěrové hmoty by měla vycházet z požadavku dostatečné paropropustnosti a dobré reverzibility (pro umožnění následujících restaurátorských zásahů na kamenných prvcích). Vzhledem k relativně dobré trvanlivosti a funkci dříve použité silikonové fasádní barvy je doporučováno pro nátěr kamenných prvků zvolit obdobný typ nátěrové hmoty. Zároveň z důvodu technologické (materiálové) jednotnosti pro možnost volby jednotné technologie celkové opravy fasády v budoucnosti (viz Přehled technologií a materiálů navržených pro restaurování).

NPÚ ÚOP v Brně předložený návrh vyhodnotil z hlediska zájmů státní památkové péče s tím, že s předloženou dokumentací „Zpráva o restaurátorském průzkumu a návrh restaurátorského zásahu. Kamenné dekorativní prvky z atiky domu č. 18 na Rooseveltově ulici v Brně.“ a v něm uvedeným

postupem v plném rozsahu souhlasí a považuje jej za výchozí a precizně zpracovaný podklad pro vlastní provedení prací, jejichž realizace je tedy možná při akceptování následujících podmínek:

- vlastní práce spojené s restaurováním dekorativních architektonických prvků z kamene bude provádět držitel povolení MK ČR pro restaurování kamene.
- práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a vlastník bude po dohodě s restaurátorem a orgánem státní památkové péče svolávat dle povahy prací kontrolní prohlídky.
- ukončení etapy prací proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Brně a dodavatele prací.
- v rámci předávacího řízení bude zástupci vlastníka a NPÚ ÚOP v Brně odevzdán originál závěrečné zprávy o průběhu prací, v níž bude mimo jiné uvedena i lokace dočasného uložení demontovaných prvků.
- v rámci doporučení by měla být restaurátorská zpráva vypracována dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006.

Výše uvedené požadavky NPÚ ÚOP v Brně zdůvodňuje tak, že:

v případě kamenické výzdoby atiky objektu se jedná o nedílnou součást nemovité kulturní památky ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a proto je nutné postupovat ve smyslu platné legislativy.

- požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z výše uvedeného zákona, § 14a, a souvisí s charakterem kulturní památky - jde o architektonické dekorativní prvky atiky zhotovené z kamene, tudíž o dílo uměleckého řemesla.

- požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění - upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

- požadavek na komisionální předávací řízení plyne z potřeby zjištění, zda byly práce ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska (rozhodnutí). Žádoucí je odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkovi památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

- požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy vlastníkovi a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona.

Další doporučení vycházejí z praxe restaurování v rámci památkové péče. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ 4/2006.

OPP MMB vycházel při posuzování žádosti a zpracování závazného stanoviska z obsahu výše citovaného odborného vyjádření NPÚ ÚOP v Brně a ze skutečností známých OPP MMB z jeho úřední činnosti včetně již vydaných závazných stanovisek OPP MMB č.j. MMB/0317292/2014 ze dne 25.9.2014 a č.j. MMB/0461436/2015 ze dne 19.1.2016 v rámci nezbytných opatření a první etapy přípravných a restaurátorských prací na obnově kamenných prvků atiky. OPP MMB dospěl k závěru, že provedení restaurátorských prací ve výše uvedeném rozsahu je z hlediska zájmů sledovaných orgány státní památkové péče a v souladu s ustanovením §14 odst.3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, přípustné. Jedná se o udržovací práce v rámci postupné obnovy dekorativní výzdoby budovy. Cílem předložených prací je restaurátorská obnova předmětných architektonických prvků včetně jejich prezentace v původní pozici na atice.

Svůj souhlas OPP MMB podmiňuje dodržáním podmínek tohoto závazného stanoviska, za kterých lze ve věci postupovat.

Poučení o opravném prostředku

Toto závazné stanovisko OPP MMB je ve smyslu § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, úkonem, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí příslušného stavebního úřadu.

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Námitky je možné uplatnit prostřednictvím odvolání proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu v této věci.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor památkové péče
Malinovského nám. 3, Brno

Ing. arch. Martin Zedníček

vedoucí Odboru památkové péče MMB

Počet listů: 4

Dále obdrží:

- spis

Na vědomí: NPÚ ÚOP v Brně, nám. Svobody 8, 601 54 Brno

